

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 17.06.1976, sp. zn. 4 Tz 105/76, ECLI:CZ:NS:1976:4.TZ.105.1976.1

Číslo: 28/1977

Právní věta: Prokurátor alebo vyšetrovateľ môže zastaviť trestné stíhanie podľa § 172 odst. 1 písm. a) Tr. por. len vtedy, ak je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Nestačí teda, že o existencii skutku je pochybnosť vyplývajúca z toho, že vo vykonaných dôkazoch sú rozpory, ktoré nemožno odstrániť vykonaním ďalších dôkazov a zistenie, ktoré z odporujúcich si dôkazov sú pravdivé, závisí len od ich zhodnotenia súdom po ich vykonaní na hlavnom pojednávaní podľa zásad bezprostrednosti a ústnosti. V takomto prípade nie je prokurátor alebo vyšetrovateľ oprávnený zastaviť trestné stíhanie, ale je povinný podať obžalobu.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 17.06.1976

Spisová značka: 4 Tz 105/76

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Zastavení trestního stíhání

Předpisy: 141/1961 Sb. § 172 odst. 1 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1977 sb. rozh.

Prokurátor alebo vyšetrovateľ môže zastaviť trestné stíhanie podľa § 172 odst. 1 písm. a) Tr. por. len vtedy, ak je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Nestačí teda, že o existencii skutku je pochybnosť vyplývajúca z toho, že vo vykonaných dôkazoch sú rozpory, ktoré nemožno odstrániť vykonaním ďalších dôkazov a zistenie, ktoré z odporujúcich si dôkazov sú pravdivé, závisí len od ich zhodnotenia súdom po ich vykonaní na hlavnom pojednávaní podľa zásad bezprostrednosti a ústnosti. V takomto prípade nie je prokurátor alebo vyšetrovateľ oprávnený zastaviť trestné stíhanie, ale je povinný podať obžalobu.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR zo 17. 6. 1976 sp. zn. [4 Tz 105/76.](#))

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil uznesenie Okresného prokurátora v Žiari nad Hronom z 11. novembra 1975 sp. zn. Pv 190/75-V a okresnému prokurátorovi prikázal, aby vec obvinenej M. T. znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Vyšetrovateľ Okresnej prokuratúry v Žiari nad Hronom uznesením z 5. apríla 1975 sp. zn. Vp 23/75 začal podľa § 160 odst. 1 Tr. por. trestné stíhanie a zároveň podľa § 163 odst. 1 Tr. por. vzniesol obvinenie na M. T. pre trestný čin poškodzovania spotrebiteľa podľa § 121 odst. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že ako vedúca reštaurácie Hron v N. B. 8. februára 1975 vyinkasovala za usporiadanie svadobnej hostiny v reštaurácii Hron v N. B. za podané jedlá, občerstvenie a poskytnuté služby od spotrebiteľa Š. Š. celkom 10 200 Kčs, pričom skutočná hodnota konzumovaných jedál a nápojov bola len 7878 Kčs. Túto sumu aj podnikovému riaditeľstvu Reštaurácii a jedálni v Žiari nad Hronom odviedla, čím poškodila Š. Š. o 2322 Kčs, ktoré si ponechala pre seba.

Ďalším uznesením zo 6. augusta 1975 sp. zn. Vp 23/75 vyšetrovateľ okresnej prokuratúry rozšíril trestné stíhanie proti obvinenej o ďalšie skutky, ktoré spáchala tak, že

7. septembra 1974 vyinkasovala za usporiadanie svadobnej hostiny v reštaurácii Hron N. B. od spotrebiteľa V. H. 7800 Kčs, pričom skutočná hodnota podaných jedál, občerstvenia a poskytnutých služieb bola len 6488 Kčs. Túto sumu odviedla ako tržbu PR Reštaurácií a jedální v Žiari nad Hronom a tým poškodila spotrebiteľa V. H. o 1312 Kčs, ktoré si ponechala pre seba;

21. septembra 1974 vyinkasovala za usporiadanie svadobnej hostiny v tej istej reštaurácii za podané jedlá, občerstvenie a poskytnuté služby od spotrebiteľa J. A. 5300 Kčs, hoci skutočná hodnota bola len 4412,10 Kčs. Túto sumu odviedla PR Reštaurácií a jedální a J. A. tým poškodila o 887,90 Kčs, ktoré si ponechala;

26. októbra 1974 vyinkasovala za usporiadanie svadobnej hostiny za podané jedlá, občerstvenie a poskytnuté služby od spotrebiteľa P. H. 9037 Kčs, pritom mu v uvedenej sume zaúčtovala aj 34 litrov nepodaného vína a nepodanú pepsi-colu a tým ho poškodila o 1419 Kčs;

25. januára 1975 vyinkasovala za usporiadanie svadobnej hostiny, za podané jedlá, občerstvenie a poskytnuté služby od spotrebiteľa H. F. 7691,20 Kčs, hoci skutočná hodnota uvedených služieb bola len 5200 Kčs. Túto sumu aj odviedla ako tržbu PR Reštaurácií a jedální Žiar nad Hronom a tým spotrebiteľa H. F. poškodila o 2491,20 Kčs, ktoré si ponechala pre seba.

Po skončení vyšetrovania predložil vyšetrovateľ okresnému prokurátorovi spis s návrhom na podanie obžaloby s tým, že čiastkový skutok týkajúci sa poškodeného P. H. vypustil.

Okresný prokurátor zastavil uznesením z 11. novembra 1975 sp. zn. Pv 190/75 trestné stíhanie proti obvinenej M. T. pre skutky týkajúce sa poškodených V. H., J. A., F. H. a P. H. podľa § 172 odst. 1 písm. a) Tr. por. s tým, že všetci títo poškodení pri konečnom vyúčtovaní svadobných hostín súhlasili s požadovanými sumami, ktoré ihneď v hotovosti uhradili a obvinená M. T. ich odviedla ako tržbu. Poškodení nepredložili vyšetrovateľovi žiadne hodnoverné dôkazy o tom, že by boli obvinenej zaplatili viac a že by ich bola poškodila. Podľa § 172 odst. 1 písm. d) Tr. por. s poukazom na ustanovenie § 11 odst. 1 písm. a) Tr. por. zastavil prokurátor trestné stíhanie aj pre skutok, ktorého sa M. T. mala dopustiť na škodu Š. Š. s tým, že v danom prípade ide o prečin proti majetku v socialistickom a osobnom vlastníctve podľa § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/1969 Zb., na ktorý sa ale vzťahuje amnestia prezidenta republiky z 8. mája 1975 vzhľadom na to, že obvinená nebola dosiaľ trestaná.

Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25. novembra 1975.

Proti tomuto uzneseniu podal generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech obvinenej. Uvádza, že skutkový stav bol dostatočne zistený. Z výsledkov vykonaného dokazovania

vyplýva jednoznačný záver, že obvinená spáchala skutky uvedené v uznesení o vznesení obvinenia a v uznesení o rozšírení trestného stíhania. Obvinenú usvedčujú poškodení i svedkovia, ktorí boli prítomní na svadobných hostinách. Skutkový stav nebol náležite zistený iba v prípade poškodeného Š. Š. Prokurátor preto nepostupoval správne, keď bez preverenia uveril obhajobe obvinenej. Neboli odstránené rozpory medzi výpoveďami obvinenej pred zodpovednými pracovníkmi PR Reštaurácií a jedálni a ďalšími jej výpoveďami. Mal byť vypočutý informovaný zástupca podniku k rozdielom v rozpise podaných jedál a občerstvenia, ktorý zaslala obvinená na PR a v rozpise, ktorý predložila počas vyšetrovania. K rozdielom v prípade Š. Š. mali byť vypočutí svedkovia, ktorí boli prítomní na tejto hostine s cieľom zistenia, čo sa skutočne skonzumovalo. Pre posúdenie, či v tomto prípade ide o prečin alebo o trestný čin, nie je rozhodujúci rozsah poškodenia spotrebiteľa vzhľadom na to, že tento čiastkový skutok je iba časť pokračujúceho trestného činu poškodzovania spotrebiteľa podľa § 121 Tr. zák. Do celkovej sumy poškodzovania spotrebiteľa treba zahrnúť aj sumu určenú na odmenu obsluhujúcemu personálu. Podľa výsledkov dokazovania obvinená tieto sumy buď výslovne a zároveň neoprávnene od spotrebiteľov žiadala alebo nepravdivo spotrebiteľov informovala, že sú určené obsluhujúcemu personálu za prácu nadčas.

Najvyšší súd SSR preskúmal podľa § 267 odst. 1 Tr. por. na podklade tejto sťažnosti správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že zákon bol porušený.

Vyšetrovateľ okresnej prokuratúry vykonal rozsiahle dokazovanie. Vykonané dôkazy však hodnotil jednostranne, keď prihliadol len na dôkazy, ktoré vyznievali v prospech obvinenej a nehodnotil dôkazy, ktoré ju usvedčovali.

Obvinená v prvých výpovediach spáchanie trestnej činnosti plne doznala. Urobila tak pred zodpovednými pracovníkmi PR Reštaurácií a jedálni v Žiari nad Hronom ekonomickým námestníkom J. K., vedúcou podnikovej kontroly Ing. M. D., vedúcou oddelenia inšpektorov V. M., inšpektorkou T. Š., a vedúcou oddelenia evidencie A. J., ktorí na základe sťažnosti poškodených prešetrovali činnosť obvinenej.

Obvinená neskôršie v priebehu prípravného konania odvolala svoje výpovede, ktoré urobila pred pracovníkmi PR Reštaurácií v Žiari nad Hronom, celkom popierala svoju vinu a obhajovala sa tým, že nepoškodila ani spotrebiteľov a ani PR Reštaurácií. Jedine od Š. Š. vyinkasovala viac o 1822 Kčs. Túto sumu chcela použiť na financovanie osláv MDŽ pre zamestnancov hotela Hron, ale potom ju Š. Š. vrátila. V ostatných prípadoch vyinkasované sumy od spotrebiteľov riadne vyúčtovala PR Reštaurácií v Žiari nad Hronom ako tržbu. Spotrebiteľia nehovoria pravdu, pokiaľ uvádzajú, že vyinkasovala od nich vyššie sumy, lebo v každom prípade pri vyúčtovaní svadby ukázala osobám, ktoré za služby platili, rozpis podaných jedál, občerstvenia a poskytnutých služieb, všetci s rozpisom súhlasili, žiadne námietky nemali a za služby zaplatili.

Obvinenú usvedčujú podľa spisov svedecké výpovede zhora uvedených pracovníkov PR Reštaurácie v Žiari nad Hronom, svedectvá poškodených š. Š., V. H., J. A., H. F. a P. H., ďalej svedectva C. H., H. H., J. K., ako aj svedecké výpovede ďalších občanov, ktorí boli účastníkmi svatieb a majú priame poznatky o jednaniach medzi poškodenými a obvinenou pri vyúčtovaní poskytnutých služieb. Napokon obvinenú usvedčujú viaceré písomné doklady.

Zadovážený dôkazový materiál možno charakterizovať ako v podstate kompletný, lebo ďalšie dôkazy sa už nedajú zistiť. Tento materiál je však svojím obsahom rozporný, a to v tom, že na jednej strane je obhajoba obvinenej a na druhej strane ostatné dokazovacie prostriedky.

Okresný prokurátor za tejto dôkaznej situácie, vychádzajúc zrejme zo zásady „in dubio pro reo“, zastavil trestné stíhanie obvinenej, keď neuveril poškodeným preto, že vyšetrovateľovi okresnej

prokuratúry nepredložili žiadne hodnoverné dôkazy o tom, že obvinenej platili väčšie sumy ako sú uvedené v písomných dokladoch.

S postupom okresného prokurátora nemožno súhlasiť. Podľa § 172 odst. 1 písm. a) Tr. por. prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie.

V posudzovanej veci nejde o takýto prípad. Ide o vec, v ktorej má prokurátor pochybnosti, či sa skutok stal alebo nie. Takúto pochybnosť môže ako argument svojho rozhodnutia uplatniť len súd pri oslobodzujúcom rozsudku podľa § 226 písm. a) Tr. por., podľa ktorého oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Teda dôvod na postup podľa § 172 odst. 1 písm. a) Tr. por. nie je totožný s dôvodom oslobodenia spod obžaloby podľa § 226 písm. a) Tr. por. Pre použitie § 172 odst. 1 písm. a) Tr. por. musí byť nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, ale podľa § 226 písm. a) Tr. por. stačí, že nie je dokázané, že sa stal.

Podľa § 176 odst. 1 Tr. por. má prokurátor povinnosť podať obžalobu a pripojiť k nej spisy a ich prílohy v prípade, ak výsledky vyšetrovania alebo vyhľadávania dostatočne odôvodňujú, aby bol obvinený postavený pred súd.

Z tohto ustanovenia vyplýva síce povinnosť prokurátora okrem iného zaoberať sa i okolnosťami, ktoré vyšli najavo v prípravnom konaní a ktoré by odôvodňovali zastavenie trestného stíhania, na druhej strane však v prípade, keď si odporujú dve skupiny dôkazov, nemôže prokurátor trestné stíhanie zastaviť, ale má podať obžalobu, a to vtedy, ak rozpory v dôkazoch nemožno odstrániť a ďalšie dôkazy sa nedajú zistiť. Takýto postup sa v praxi vžil pri rozhodovaní súdov v štádiu predbežného prejednávania obžaloby vzhľadom na ustanovenie § 187 odst. 3 Tr. por., podľa ktorého súd pri predbežnom prejednaní obžaloby preskúma len na základe spisu úplnosť dôkazového materiálu a opodstatnenosť obžaloby. Teda v štádiu predbežného prejednávania obžaloby súd prakticky bez kontradiktorného pojednávania rozhoduje o tom, či je opodstatnené postavenie obvineného pred súd alebo nie (pozri znenie § 176 odst. 1 Tr. por.). Keďže rozhodovanie prokurátora podľa § 176 odst. 1 Tr. por. je tak isto rozhodovaním len na základe obsahu trestných spisov (teda nie je kontradiktorné), musí platiť uvedený postup aj pre prokurátora v prípravnom konaní v záujme toho, aby v takýchto prípadoch kontradiktorným postupom, t. j. po vykonaní dôkazov na hlavnom pojednávaní, mal súd možnosť zhodnotiť podľa zásad uvedených v § 2 odst. 6 Tr. por. všetky dôkazy a zistiť objektívnu pravdu.